

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy óra	1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábozott garmond sorára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22) „Haasenstein és Vogler (Neuer Markt 11.) Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-tér 9 sz.)

Nyiltéri cikkek

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékesb cikkek díjaztatnak.

*Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

„KELET“

politikai és közgazdasági napilap második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégíthessenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt. Félévre 6 frt. Egy óra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olesó könyvek megszerzése által, a „Kelet“ előfizetői részesülnek.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Pest, 1872 jan. 24.

(B.) Még sok viz foly le a Dunán, mig az új képviselők megválasztására kerül a sor, s már is sorakoznak a pártok, programokat bocsátanak szerte. Ez különben a maga rendén van, mert szükséges, hogy a választók teljesen tájékozva legyenek, s öntudatosan segítségük egyik vagy másik pártnak három vagy esetleg öt évre való többségre jutását.

A jelenleg többségben lévő Deák-párt programja nem foglal magában semmi újat; nem kacérkodik csattanós ígéretekkel, de nem is hágy maga számára hátsó ajtókat nyitva, hanem e helyett, közelebbről lefolyt eljárására hivatkozva, bemutatja a történeteket, s ma is

ragaszkodva a pragmática sanctio alapján az 1867-ben szerződésileg megállapított közjogi alaphoz, határozottan elutasítja a meddő közjogi vitázást s e helyett a haza anyagi és szellemi ereje fejlesztésére szükséges reformok terén kíván maradni.

Ha azt kérdezné valaki, ha valjon azon haladással, mely a reformok terén történt, meg van-e elégedve maga a párt? határozottan mernők felelni, hogy nincs; de viszont merjük állítani, miszerint anynyi mindenesetre történt, a mennyi a megadott körülményekhez s különösen a bal és szélsőbal akadékos eljárása mellett, történetelt. Sőt még azon állítást is mernők kockáztatni, miszerint a bal vagy szélsőbal legtehetségesebb tagja sem volna képes sikerrel tagadni, miszerint 1867 óta hazánk alkotmányos szabadsága, függetlensége és területi épsége ma biztosabb alapokon nyugszik, mint valaha; hogy hazánk anyagi és szellemi emelkedése rövid pár év alatt sebes léptekkel haladt előre, s hogy közigazgatásunk és igazságszolgáltatásunk czélszerű rendezése körül is sok előnyös történt.

Szóval a Deák-pártnak nincs oka új alapokra lépni, mert minden tagja meg van győződve, miszerint az eddigi irányban haladva, czélhoz lehet jutni, mig, ha az 1867. alapokat eldobjuk lábunk alól, futó homokra építünk.

A mi véderőnket illeti, ne hagyjuk figyelmen kívül a begyakorolt honvédek számát, a rendes hadseregnek a honvédséggel összehangzó kerületenként való szervezését, s meg kell győződünk arról, miszerint ez irányban is sok történt.

Végre anyagi erőnk emelkedése mellett, kétségbevonhatlan bizonyosságot teszen hitelünknek emelkedése a pénzpiacpon.

Mit foglal magában a balközép programja? Nem többet és nem kevesebbet, mint a mit ama híres debreczeni program foglalt volt magában.

A baloldal akarja a magyar hadsereget, akarja a delegatiónk megszüntetését, akarja a pénzügyek függetlenségét; de

nem mondja, hogy mindezt micsoda eszközök által kívánja elérni, tehát marad most is a negatívok terén.

Akar továbbá a baloldal mind a szellemi, mind az anyagi téren czélszerű reformokat, s különösen a monopoliumokra nézve.

A reformokat hiszem mindenki óhajtja, de a monopoliumokra nézve, attól, a ki azoknak eltörlését vagy módosítását javasolja, jogosan megvárjuk, hogy tartózkodás nélkül elmondja az ezek helyett fedezetül szolgáló alapokat; különben kénytelenek vagyunk az egészet cortesfogásnak tekinteni.

A nemzetiségekkel szemben annyit mond a baloldal, a mennyit mindenki vall e hazában, hogy t. i. hazánk integritása megóvása mellett szabadelyű intézkedésekre ezen irányban is kész.

Bezárja a programot egy nagy kapu, melyen át kényelmesen ki lehet suhanni, s melyen bemehet minden színészember. E kapu az a passus, mely azt mondja, miszerint mindezt akarják, „megválasztva az időt, a módokat és eszközöket, minden rázkodás, és annak, a mi a létező viszonyok közt jó van, veszélyeztetése nélkül.“

E passus desauválja előre a baloldali cortesek végrehajthatatlan ígéreteit, s majd a választás után „post festa“ bánkodják az elámitott szavazó.

A szélsőbal is tartott szervezési értekezletet s programja maradt szintén a régi; határozottan separatisticusabb mint a baloldalé s egész a foederalismusig decentralizáló.

Azonban miután igen kevesen jelennek meg a gyűlésen, kísérlet fog tétetni a balközéppel leendő fusio iránt, mely esetben — Helfy képviselő állítása szerint — Kossuth is kész volna haza jöni.

A szélsőbal és balközép programja közt az a különbség, hogy a szélsőbalé határozott, mig a balközép a nevezett kibuvó ajtó által fedezi magát.

ban. Már kora reggel nagy néptömeg lepte el a mogorva külsejű vár előtti tért és mulató-teret, a főrangnak szízes menetére várakozva. Kilencz óra után egész hosszú sora kezdődött meg a szebbnél szebb főúri fogatoknak, melyek között a császárné és a koronaherceg hatos fogatai meglepő fény és ragyogó pompa által tűntek fel. A lelkes „Hoch!“ kiáltásokkal üdvözölt császár most is, mint rendesen mindig, csak kettős fogaton ment palotájából — meg nem szakadó élő-fal között — a királyi várba, hol több mint 800 különböző rendjel osztatott ki.

Az ünnepélyes rendi proclamatio után a vár-kápolnában isteni tisztelet tartatott, de melyben a császár gyöngékedése miatt nem vehetett részt. — Miután pedig a templomozásnak vége lett, a hivatalos vendégek disz-ebédre gyűltek össze, mely alatt a császárt a trónörökös képviselte, ki az új lovagokért mondott toásztot. Délután 4 órakor már vége volt minden ünnepélynek.

Miként a fennebbi sorokból tisztán kitűnik, a politikai világ, mely Berlintől a közlebbi napokban fényes és zajos ünnepélyeket várt, nagyon csalódott. Azonban, ha maga a 18-ki ünnepély nem elégítette ki még a poroszokat sem, legalább az ünnepet megelőző előkészület kedves emléket hagyott maga után.

A német császár ugyanis valószínűleg azon közszokásból indult ki, hogy ha vala-

A választóknak van idejük választani, azt akarják-e, hogy a meglevő közjogi alapon haladva, napról-napra erősödjünk testben és lélekben, vagy pedig sorsunkat újabb kísérletektől akarják függővé tenni, mely utolsó esetben a véletlen kockájára lesz téve hazánk jövője.

A választás nem nehéz.

BELFÖLD.

Abrudbánya, 1872. január hó 23-án.

Bármelyikünk is szívesen ragadja meg a tollat, ha örvendetes eseményt kell közhírré tennie.

Az abrudbányai dalárda, mely alig pár hónapja alakult, f. hó 20-án mutatta be magát közönségünknek először.

Az igazat megvallva, nem minden agyaly nélkül néztünk az est elé — de tekintve a nemes törekvést és czélt, fölhagytunk az előleges töprengésekkel, — s azon gondolatlalt: a czél megszentesi az eszközt, siettünk jegyet váltani; és pedig oly tömegesen, hogy az e célra ingyen átengedett casino-terem csak hamar a helybeli és vidéki igen szízes és szép közönséggel a szorongásig megtelt. S valóban a meglelteteknek nem is volt okuk panaszkodni, mert az új dalárda már is szép sikert vívott ki, s előadásai mindenkit kielégítettek, sőt néhány dalt oly szabatosan és melegséggel adott elő, mely nem ily új, rövid idő alatt alakult, hanem kiprobált dalárdának is becsületére vált volna, különösen a marseille-i indulót, mely gyűjtő hatású volt.

Üdvözlőjük a derék urakat, kik napi fáradaimaikat esténként ily szívet lelket egyaránt nemesítő mulatsággal sietnek felváltani.

Az előadást táncz követte, mely a túllátogatott helyiségben kissé kényelmetlenül — de azért kiválóan kiviradtig vigan folyt.

S mig az ifjak vidám zene mellett tánczban hevíültek, addig az idősebbek félreállva gyönyörködtek, mintha csak Plato rendelte lebegett volna szemeik előtt, ki meghagyta, hogy az idősök részt vegyenek az ifjak mulatásaiban, gyönyörködendők a képeésekben, melyekkel ők már nem bírnak.

—1—6.

„KELET“ TÁRCZÁJA.

Berlini levél.

1872. jan. 22.

(A Németcsászárság évfordulója. — Császári toaszt. — A jan. 21-ki ünnepély. — Mühlér minister leköszönése. — Siámi érdemjelek.)

A német császárság egy éves emléknapiját a főváros távolról sem azon fényvel és lelkesedéssel ünnepelte meg, minővel a politikai világ előre hitte és remélte. Jan. 18 nevezetes nap a porosz nemzet történetében: a királyi és császári méltóság születésének nagy napja; s habár azon események, melyek örök emlékü következményeket vontak magok után, legközelebbről a porosz nemzetet s annak fővárosát — Berlint — érdeklik: mégis e napot — ide érkezett tudósítások szerint — a birodalom más részeiben hazafias lelkesedéssel ülték meg, mint Berlinben.

Az egész jan. 18-ki ünnepélynek — a régi nemzeties jelleg helyett — katonai színzete volt. A város szokott külsején kevés változást lehetett észrevenni; csak itt-ott lobogott néhány zászló, mig a trónörökös palotáján szízes zászló-erdő volt látható. Egy pár kisebb színházban alkalmi „Prolog“-ot szavaltak és a

városi iskolákban choralokat énekeltek „ad majorem Dei (vagy imperatoris?) gloriam!“

Délután a fekete sas nagy rendének 1870—71-ben kinevezett lovagjait az ősz császár maga köré gyűjtötte s aztán új tagok felvételéről intézkedett; a régi lovagok közt gr. Beust, ki a múlt évben lett kinevezve s kiról remélték, hogy meg fog jelenni, most sem vett részt az ünnepélyen. A felvételi actus után, mely a kir. várban történt, a lovagok tiszteletére disz-ebéd következett, mely alkalommal a császár következő köszöntőt mondott:

„Ma a porosz történelem legfontosabb eseményeinek kettős emlékü ünnepét üljük. Ezelőtt 171 évvel lett megkoronázva az első porosz király; egy évvel pedig Németország minden fejedelmei és szabad városai a nekem egyhangulag felajánlott német császári korona elfogadását proclamálták. E nagy esemény évfordulóján a tölem elvállalt fontos kötelemek tudatában ismételtelen mélyen érzett köszönetet mondok új méltóságom dicső felajánlónak jelenlétében, remélve, hogy közös törekvéseinknek sikerülend Németország reményeit betölteni!“

Erre a bajor követ, királya nevében, a német császár: a diadalmas Vilmos jóllétéért üritette poharát. — A nap folyamában pedig több szövetséges és idegen udvar küldött az öreg felségnek üdvözlöt.

Az új lovag-rendi tagok földszitése tegnap (jan. 21.) történt meg, szintén a kir. vár-

mely háznál ünnepélyes jelenetre készülnek, takarítanak és tisztítanak s gondosan félreteszik azt, mi a vendégek szemeit sértené. Ugyanazért, hogy a kir. vár termeiben az ünnepélyes diszt semmi contrast se zavarja, hogy a vidám kedélyesség chorasában idegen hang ne vegyüljön s így 1872. jan. 18-ka nemesak a fekete sas rend lovagjainak, hanem az egész Poroszországnak örömteljes napja legyen: 17-kének azt kellett meghoznia, a mit meghozott, t. i. Mühlér Henrik vallás és cultusminister elbocsátását. A napi sajtó általában ujjong örömeben a clerikális szellemű minister leköszönése miatt s egyszersmind kíváncsian várja leendő utódját.

Közelebbről Siámból rendjelek érkeztek ide, mi azt mutatja, hogy a siámi felség is élénk figyelemmel kísérte a közelmúlt eseményeinek menetét, s hogy a német császár és hőseinek nagy tettei iránt helyeslő ítéllettel van. Ez érdemjelek a császár, a trónörökös, Frigyes Károly herceg, Bismarck és Moltke számára küldettek.

A helybeli „Montags Zeitung“ azt a megjegyzést kockáztatja erre nézve, hogy Siámban nem ismerik helyesen a német császári fővárost; a siámi uralkodó hegyre hord földet akkor, midőn Berlinbe ordokat küld!

Deák Gerő.

Torda, 1872. jan. 23.

Tegnap nyitottat meg a torda-megyei ujonan alakult bizottmányi gyűlés főispán b. Kemény György által kellő ünnepélyességgel, csak nem minden bizottmányi tagok jelenlétében. A megalakulás után nevezetesebb tárgyai voltak:

A románok azon kéréssel járultak elő, hogy miután a bizottmány együtötét teszik, vezetessék a jegyzőkönyv román nyelven is: mint törvény és igazságos kérdés minden ellenmondás nélkül azonnal hatályba is lépett. Ki-nevezetvén a tisztí kart kijelölő bizottmány, megtette a hivatalnokokra a kijelölést, mire a tegnapi ülés azon enunciativával, hogy a candidatio több deldányban lemasoltatván tájékozás végett ki fog osztatni — bészarázott. A mai napon, miután a szavazásra nézve több szócseré váltottat s különösen 21 román írásbeli kérésére nem a közfelkiáltás, hanem a névleges szózatolás sürgettetett, megkezdődött a leg-szebb rendben a szavazatok beadása. Holnap délelőtt 10 órakor tudjuk, hogy kik a „vi-vát“-ok azonban már is előre lehet sejtetni, mi-után a jobb- és baloldalt között dícséretes meg-állapodás jött létre. Hosszas pertractatio, par-lamentirozás után mindkét párt kimondotta, hogy annyira szíven hordja a jó hivatalnokok választását, hogy ebből párt kérdést nem esi-nál. A baloldal elfogadta a jobb oldal felállí-tott névsorát, egyedül a tisztí-ügyész választá-sát hagyván fel nyílt kérdésnek, hogy szavaz-zon-e tekintetben mindenki saját akarata sze-rint. Derék főispánunk tapintatos vezetése mel-lett mindkét párt meghozta áldozatát, mind-kettő fényes és dícséretes bizonyosságát adta az önmegtagadásnak s így bízást reméljük, hogy Tordamegye élni nem csak egy derék tisztikar a közvélemény kifolyása állandó, de egy új s békítőbb szellemű aera előkészítésében állunk. Ideje is, hogy mindnyájan a szent közügy ér-deke körül tömörüljünk mint test és lélek, ne forgácsoljuk ereinket, ne zaklassuk a kedé-lyeket, hanem mint egy hazának gyermekei testvéri jobbot nyújtunk.

Országgyűlés.

Pest, január 23. 1872.

A képviselőház mai ülésén, a rendes el-nöklet alatt, a jegyzőkönyv felolvasása után azonnal megragadta Sátoraj-Ujhely új képví-selője Matolay az alkalmat maiden-speech-jé-nek megtartására: kijelenté méltó komolyság-gal, hogy őt nem mint a jegyzőkönyvben mon-datik, „Eleknek, hanem Etelnek nevezik, kéri a helyreigazítást. (Derűtség; jobbról egy hang: örvendtes tudomásul vétetik.)

Jókai Mór benyújtja a pesti szabadelvű kör kérvényét a főváros-rendező t.-javaslat tárgyában.

Majoros J. megújítja interpellációját az alföldi vasut építkezési átlítólagos hiányai iránt a közlekedési miniszterhez.

Ezután a napirend jött volna, de Patay indítványára a jelen voltak megolvastatván, ki-sült, hogy a ház határozatképtelen: csak 97 tag van jelen; Patay kijelenti, hogy jövőre ha-sználó esetben catalogus olvasást fog kérni.

A napirend tárgya: a pénzügyi bizottság jelentése több még elintézetlen s a közokt. bud-gethez tartozó indítvány fölött.

Első a közoktatási miniszter indítványa egy új szerb gymnasium fölállítására iránt Új-vidéken, s Maximovics idevágó indítványa, hogy az újvidéki már régebben fűlálló szerb gymna-siumnak adassék még tovább is az elvont 8000

frtnyi segély, a ház tavalyi határozatainak föl-tételei nélkül. (E feltételek tudvalevőleg oda-irányultak, hogy a kormány fölülvizsgálja a tantervet s tanírányt s a segély arányában ne-vezhessen tanárokat, — mely feltételeket a gymnasium patronatusa elvetett, mivel állítólag nem egyeznek meg az eredeti alapítvány szel-lemével, s a mely feltételek megtagadása ered-ményezve a miniszter indítványát 10,338 frt megszavazása iránt egy új szerb gymnasium építésére, melyből 4 osztály már a jövő isk.-évben meg fog nyílni.) Egy folyamodvány Zom-borba kéri az új gymnasiumot fölállítani.

Maximovics hosszabban beszélt indít-ványa mellett, az etnografiai helyzettel s sta-tistikával harezolván a mellett, hogy a kor-mány csak adjon segélyt, de a tanrendre, az iskola szellemére ne legyen gondja. Az új gym-nasium fölállítási helyeül Zombort ajánlja.

Deák Ferencz hajlandó megmaradni a ház tavalyi, a segélyt megtagadó határozata mellett, mert a patronatus a segélyhez kötött feltételek teljesítését megtagadta, — annál in-kább megmarad e határozat mellett, mert új gymnasium fölállításáról van szó. A gymnas-i-umok szaporítása az országnak égető szüksége, azért hiszi, hogy a ház az új szerb gymnasium fölállítására iránti indítványt elfogadja. A dolog nemzetiségi oldaláról csak annyit. Egy jog-sultsága minden nemzetiségnek meg van: hogy t. i. mód nyújtassék nekik, miszerint gyerme-keiket saját nyelvükön nevelhessék. (Általános helyeslés.) Mert idegen nyelven kényszerűlten tanulni nagy gátja a közhaladásnak. Ha mi e nemzetiségeket megnyerni akarjuk, nem az a földadat, hogy őket erővel magyarosítsuk, de hogy velük a magyar viszonyokat megkedvel-tessük. (Nagy tetszés.) Kiirtani akarni őket ist-entelen barbárság lenne, ellenségeinkké tenni, nem fekszik érdekünkben (Helyeslés.) Hasonló helyzetben vannak ők is: ha elszakadhatnának, egy nagy nemzetet képezendő, az még érthető volna, de az Európa pol. viszonyai közt lehe-tetlen. Mindkettőnek azon kell törekednünk tehát, hogy a lehető legjobb egyetértéssel bé-kében együtt élhessünk. (Hosszas tetszés.) Ezért igen helyesli, hogy a kormány maga propo-nálta egy szerb gymnasium fölállítását. A hely-re nézve azt mondja, hogy a ház akarmelyiket fogja választani, ő beleegyezik; jövőre „ha az isten megengedi, hogy még képviselő lehessen“ (Éljenzés) ő maga fog a másik helyre egy új tanintézetet indítványozni. (Hosszas tetszés, él-jenzés.)

Pauler miniszter hosszabban beszédében ismerteti az újvidéki szerb gymnasium alapi-tásának természetét; bebizonyítja, hogy a pat-ronatus, midőn a segélyhez kötött feltételek teljesítését megtagadta, nem helyes okokból járt el, s hogy ő az új szerb államgymnasiumot Újvidékre tervezi, oka az, mert ott, meg van győződve, a másik gymnasium államsegély nél-kül fön nem állhat, Újvidéket pedig, mely azon vidék főhelye, fűtanintézetét megfosztani nem szabad. Különbön a helynek mostani meghatá-rózásához nem ragaszkodik, s azt indítványozza, hogy a ház most csak az azon vidéken fölállít-andó kiválólag szerb gymnasium fölállítását határozza el, a közoktatásügyiminiszterium pe-dig utasítsa-ék, a hely iránt a viszonyokat te-kintetbe vevő javaslat tételére. (Helyeslés.)

Beszélték még azután Pavlovics, Miletics s Széll K. előadó, Szontagh Pál, továbbá Ba-bes Vince, ki mély köszönetet mondott Deák Ferencznek előbbi nyilatkozatáért, „melynek alapján, ha az országgyűlés elején tétetik, valószínűleg sokat lehetett volna tenni a ne-mzetiségi elégedetlenség megszüntetésére,“ de e köszönetnyilvánítás után egyuttal megtámadta

mölcsöket nem látom, s csak azt tudom, hogy lemondunk, annál fogva, habár késő is, azon kívánságom vagyok kénytelen kifejezni, hogy vajha az, a mi tegnap oly hosszas vitatásnak tárgya volt, még említésbe se hozatott volna! Vajha későbbre halasztók vala, mikor nemcsak kívánság, hanem akarat és erő is lakván ben-nünk, ezen tárgy kivívására inkább meg leszünk érve! Óhajtom, hogy azok, kik az általam nem pártolt utat javallották, reményeikben, mint én mostan, ne csalattassanak meg, s ak-kor, ha ebben meggyőződöm, ismét jobb kedv-vel, s vidámabb szemekkel tekintek a jöven-dő felé, még eddig csupán azt látom, hogy volt ugyan s ismét eredhet, de jelenleg ön tettünkön fogva, nincs többé jussunk s mint-hogy nekem küldöm kötelességemmé tették országunk jelen jogai fentartására ügyelni, ennél fogva tehát oly messze látónak, mily-nek ezen országgyűlés több tagjai, lennem nem szabad, igen természetes, ha minden csak mes-zről kékelő jövendő reményt félre tévén, nemzetem jelen helyzetét kívánom védeni.“

A magyar nyelv tárgyában készített fel-irat előreláthatólag a többség véleménye szerint alakult, a törvényezik jelenleg latin nyelven szerkesztetett, „ezentul pedig — a mint a

a baloldalt, mely bizonyosan magyarfalónak nevezné őt, ha ő mondta volna Deák nyilat-kozatát, mire meg aztán Váradi Gábor s Cser-nátoni telelték, azon különbségre mutatra, mely két egyén s azok intenciója közt létez-hetik, utóbbi még gunyosan utalt Babes kicsi-ségére, melynek a magyar nemzet talán nagyon is nagy falat lenne.

Táncsics Mihály is méregbe jött szerbajku atyáknak hosszú beszédekben nyilatkozó széles követelődzései fölött: hisz ak-kor a pesti zsidók is kérhetnének maguknak egy külön állami subventióval ellátott gymna-siumot; mert azok Pest lakó-számához arány-lag vannak annyian, mint a magyar alföld szerbjei.

Végre kifogyott volna a szónokok hosszú sora, de akkor meg a kérdések fölöttéle keltett háromnegyedórát vitát, mely aztán Deák F. indítványára úgy intéztetett el, hogy az ujvi-vidéki régibb szerb gymnasiumnak mind sub-ventionáltatása, mind az ehhez kötött feltételek elvetettek, s a ház megszavazta az összeget az alföld valamelyik alkalmas táján alapítandó, kiválólag szerbnyelvű államgymnasiumra.

A kifáradt ház ezután szétoszlott; Hor-váth Mihály indítványa Toldy Ferencz orszá-gos megjutalmaztatásáról s a miniszterelnök-nek az új országház építésére vonatkozó elő-terjesztése holnapra maradván.

KULFÖLD

Kolozsvárt, jan. 26.

(S) A francia miniszterium, mint tudjuk, Thiers ural színtén megmaradt. Ugy vette a dolgot, mintha az elnöknek adott bizal-mi szavazatba ő is be lett volna foglalva. Most az egyszer hát újra csend és béke van Lion-ban. A „kis“ nagy ember újra providentialis férfinak bizonyult, ki beláthatlan zavaroktól mentette meg nemzetét. Igen, de hát a jövő? Ha Thiers a nemzetgyűlés osztatlan véleménye szerint is olyan nélkülözhetlen egy moderator Franciaország jelen helyzetében, akkor szük-ségként a pártok fölé kell emelkednie. A „Temps“ szerint a miniszterek élénken foglalkoznak ama kérdéssel, miként vehető eleje a legutóbbihoz hasonló válságoknak. Állítólag reá akarják bir-ni Thierst, hogy ne vegyen több részt a kam-ra vitáiban. Ugy eseteknél, hol a kormányelnök személyes intervenciója elherülhetlen lenne, a miniszterek ki akarják eszközölni a nemzet-gyűléstől, hogy más napra halaszssa el a vitát. Így mindig helye volna Thiers s a miniszterek előleges tanácskozásának.

Angliában nagy meglepődést keltett a hír, hogy Thiers vereséget szenvedett a nyers anyagok megadóztatása körül kifejtett kérdésben. Anglia kereskedelmi érdekei sokkal inkább érintve lettek volna e megadóztatás által, semhogy ne óhajtott volna teljes szívvel Thiers vereségét. A „Times“ odáig megy, hogy Thiers visszalépését is szükségesnek tartja. „Francia-ország — mondja e lap — sok ideig szokta meg maga fölött a személyes uralmat, ámdé ez azon feltétel alatt történt, hogy e személyes uralom érinthetetlen és láthatatlan legyen. Napoleon csá-szárról azt mondták, hogy ő maga-magának a minisztere. Annyi áll, hogy önmagának ügy-vivője még ő sem volt. Nem hágott a szó-székre, hogy védelmezze nézeteit, és keresztül vigye terveit. Nem bocsátkozott szóharezba ellenfeleivel, és nem tette ki magát az általa-nos nem-helyeslés és ellenmondás kitérőseinek. Ilyesmit meg nem tőr egy államfőnek tekin-télye. Nem ismerünk országot, hol lenne ta-nácsos kiemelni az államfőt a parlamenti küzd-

határozat szólt — a törvényeket, mint a nemzeti tökéletesedésnek azon fő előmozdító feltételét, hogy polgári és politikai tetteinknek rendszabályi érthető nyelven legyenek, mint a nemzetiségnek; mely a hazai anyanyelvet ön méltóságával megegyező polczra emeltetni ki-vánja, érdekét tekintve, csak magyar nyelven, melyet kimiveltsége is a czélnak tökéletesen megfelelővé teszi, kívánják a rendek szerkesz-tetni, bizodalomteljes reménységgel levén, hogy ő felségének, kinek megkoronáztatása után leg-első királyi tette a magyar nyelv kimivelését czélzó kegyes és valóban királyi adomány volt s ki nyolcz század óta a legelső magyar ki-rály, kinek nevét magyar nyelven szerkesztett törvények aláírva kimondhatatlan örömmel szem-lélték hiv magyar népei, hozzánk viseltető atyai kegyessége forró óhajtasunkkal egybe-hangzó leend.“

Az erre jött leirat megerősíti a hódolati törvényt, de abba nem egyezik bele, hogy ezután a törvények magyar nyelven legyenek szerkesztve; utasítja a rendeket az eddigi or-szágygyűlési gyakorlatra s az 1791-iki 11 t. cz. rendszabásaira. A rendek azonban azt válaszolták, hogy az idézett törvényezik egybevetve a 31. czikkel korántsem zárja ki

tér titlegei és lökései közül.“ — A „Times“ ez utóbbi felfogása teljesen korrekt. Kérdés, vajjon Thiers ur meg fogja-e érteni, hogy nem kell annyit kepelnie a nemzetgyűlésen.

A versaillesi haditörvényszék f. hó 18-diki ülésében az államügyész előadta vádbeszé-dét a párisi kezesek gyilkosai ellen. François, Genton és Pigere — mondja az ügyész — leg-veszélyesebbek a vádlottak közül. Nehány al-sóbbrendű vádlottat ellenben maga az ügyész ajált a törvényszék kegyelmébe. — A három első vádlott valószínűleg örökös, kényszermun-kára fog ítélteni.

Az Alabama-ügyben kelt amerikai vád-iratot erős kritika alá fogja a „Saturday Re-view“ című londoni közlöny, mely mindenek-előtt arra figyelmeztet, hogy minden amerikai polgár nemzeti kötelességének tartja támogatni kormányát legteljes mértékű igényeit. E lap to-vábbá így szól:

„Azok, kik azt állítják, hogy husz és ne-hány kereskedelmi hajónak elfoglalása két év-vel meghosszabbítja a háborút alig fogják ta-gadni, hogy Angliának szövetségese a déli álla-mokkal — vagy az utóbbiak maradandó függet-lenségét biztosította volna, vagy legalább is bi-zonytalan időre halasztotta volna el az északi államok győzelmét. Tény, hogy Napoleon csá-szár szívesen támogatta volna Angliával egye-sülten a déli államokat, a végből, hogy bizto-sítsa mexicói vállalatának sikerét. Anglia azon-ban hallgatni sem akart azon pár politikusá-nak szavaira, kik azt ajánlották, hogy a déli államok függetlenítése által Anglia korlátot te-remthet magának az Unió arroganciája és mér-téktelen becsúgya ellen.“

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, jan. 26. 10 ó. 40 p. d. e.

Örkezett: jan. 26. 11 ó. 30 p. d. e.

Bittó igazságügyér bünyenyítő el-járásunk leglényegesebb hiányainak or-voslására törvényjavaslatot készít, melyet most egy bírakból és tudósok-ból álló bizottmány átvizsgál.

23-án este Bukarestben erős de rövid földrengés volt érezhető.

Spanyolországban a kortes 22-én megkezdő ülésszakát, s azonnal bizal-matlanságot szavazott az új Sagasta-kormányának. A király még nem hatá-rozott, vajjon a kormányt bocsássa-e el vagy pedig a kamrát oszlassa fel.

A walesi herczeg már sétakocsi-zást is tett.

Párisban ismét gyilkossági kísé-let követtetett el egy német katona ellen.

Berlinben a gyármunkások na-gyobb része a munkát beszüntette.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, január 26-án

— A városi képviselőtestület hol-na-pi ülésében állapítja meg azt a feliratot, mely-nek kíséretében szervezeti munkálatait a bel-ügyérhez fölterjeszti. A felirat — A kisebbség, mely a tárgyalásoktól visszavonult, mint hallszik, szintén egész szervezeti javaslatot dol-

azt, hogy törvényeinket magyar nyelven szer-kesszék, mivel az csak az udvarral való érint-kezésre vonatkozik s így ujlág kéri meghall-gattatásukat. E kérést azonban az udvar meg-hallgatás helyett elhallgatta.

Ezzel kapcsolatban Esztei herczegnek egy pár olyan tettét igtatjuk ide, melyek kellő czáfolatul szolgálnak azon netaláni hiedelem-nek, hogy ő nem most is a 34-iki kir. biztos, a provisorium teremője. A többek közt a hon-gyűlés két gyorsirót hozatott, az elmondott beszédek hű állandósítására; a herczeg e gyo-ra-írókat az országból kiűzette. — Kossuth Lajos nagyhirű, pozsonyi irodájából két egyén jött Erdélybe: Kuthy Lajos és Farkas János s a magyarhoni mintára országgyűlési tudósításo-kat adtak ki, ily czímmel: „Erdélyi ország-gyűlési lapok, Kuthy Lajos és Farkas János levelezése“, azonban alig jelent meg 9 kézi-rati lap, mire a királyi biztos parancsolata lepte meg a szerkesztőket, hogy ne csak Sze-benből, hanem az országból is távozzanak. A mit Magyarországon a kormány összes ereje képtelen volt folytatásban megállítani, azt Erdély-ben egy rendelet örökre elfojtotta.

(Vége köv.)

gozott ki, melyet külön deputátja által küld föl a belügyminiszterhez. Csak már egyszer a város is eredményt látna a sok szervezkedésnek!

— **Ő felsége** az igazságügyi magyar miniszter előterjesztésére a szamosújvári törvényszék területén a szamosújvári járásbíróhoz albirónak Tüzes Karácson, dobokamegyei törvényszéki ülnököt nevezte ki.

— **Ő felsége** gróf Foliot de Crenneville főkamarást bízta meg, hogy a Grillparcer temetésén őt képviselje.

— **A felséges királyi pár** e hó 24-én Meránba utazott; ő felsége a király visszatérte alkalmával Innsbruckban kissé időzik.

— **A helybeli nyomdász-testület** az általa február hó 1-én rendezendő jótékonycélú táncvigalomra Stein Gáborné sz. Mitterdorfer Ágnes urasszonyt kérte fel bálánának, ki e meghívásnak szívélyes készséggel engedett.

— **Banneville** marquis francia követ Bécsben f. hó 27-én estélyt fog adni, melyre számos meghívások történtek.

— **Orosz művész** Timanoff Vera, Tausig tanítványa, jelenleg Bécsben időzik s néhány hangversenyt szándékozik rendezni.

— **A riedauai zárdából** (Felső Ausztriában) két karmelita nővérek apáca megszökött, s künn ruhát cserélve folytatták útjukat.

— **Toldy Ferenc** dotációját a képviselőház e hó 24-én négyezer forinttal megszavazta.

— **Csepregy** „Magyar fiuk Bécsben” című, a nemzeti színpadon közelebb előadott vigjátékáról a magyar lapok mind azt írják, hogy a mű nem tetszett ugyan, de „határozott tehetségre” mutat.

— **A Szegeden lakó Dózsay Fanni** aszszonyról, ki a nehézkört nagy sikerrel gyógyítja, írják, hogy gyógyképességét a prepost is kihirdetné a szószékről.

— **Érdemjeles nők.** A szász király a bécsi „Tagblatt” értesülése szerint érdemjeleket osztogat azon bécsi nőknek, kik a legközelebbi háborúban a német sereg részére gyűjtéseket eszközöltek.

— **Rokitánszki** hírneves bécsi orvos veszélyes betegségről elterjedt hír, melyet mi is említünk, alaptalan.

— **Németországban** a gyárosok egy nemzetközi gyárosok egyesületének alakítását tervezik.

— **Carneval.** Carneval herceg diadalszekerén jár s ki merné őt most zavarni győzelmi ünnepei között. Napi kronikánk lapjain a bálhírek állandó rovatot kezdenek képezni, de ez nem is csoda. A napok sürgető kérdése, a hét legfőbb eseményei a báltervektől veszik kiindulási pontjukat s a báltermekben végződnek. A vigalmairól jó hírű iparos olvasóegylet e hó 27-én zártkörű táncestélyt fog adni, s az általános érdekltség s a közművelődést jelentékenyen előmozdító olvasóegylet célja remélünk engedi, hogy e vigalom, a lefolyt évekhez képest, az idén is látogatott leend.

— **A budai tűzvédség** e hó 21-én tartá első teljes próbáját, melynél a tűzoltó szerek mind előkerültek. A tagok nagy számmal jelentek meg e főpróbára, mely egész végig kifogástalan volt. A tagok oly ügyesen, biztosan végezték teendőiket, hogy biztosan remélhető, miszerint a teljes lélekjelenlétet igénylő „előadások” nál sem fogja el a lámpa — vagy inkább „tűz-láz.”

— **A bécsi reichsrath** jan. 23-diki ülésében Kuranda képviselő meleg szavakban emlékezett meg a most elhunyt Grillparcer érdemeiről, mit a ház összes tagjai, nemzeti és különöség nélkül, felállva hallgattak meg s az elköltözött érdemeit jegyzőkönyvileg örökölték meg. Ily egyértelműség sem uralkodott még a Reichsrathban soha.

— **Ez aztán jó fogadás.** Wahrmann képviselő a napokban a buffetben az izr. nőegylet álarcos báljára jegyeket kínálgatott képviselőtársainak, köztük b. Rudics Józsefnek, ki azonban azt mondta, hogy már vett ily jegyet. Wahrmann kétségbeesve ez állítást és fogadást ajánlott föl 1000 frtban. Rudics felszopott s kislát, hogy a buffet Hebeítől csak-ugyan vett olyan jegyeket, melyeket vissza is ajándékozott a szép árusnőnek. Wahrmann aztán kifizette a kitűzött összeget, a nyerő pedig jótékony célra adományozza.

— **A vidéki magyar színészet** nyugdija érdekében nyomatott fölhívást és egyben aláírási ívet bocsátott szét a magyar színészkezelzet központi kormányzó tanácsa, Ribáry József min. tanácsos mint elnök, Paulay Ede mint jegyző alájegyzésével. A pénzküldeményeket az ivallel együtt f. évi febr. 15-ig Benedek József nemzeti színházi tagnak, mint a színészkezelzet pénztárnokának, kell küldeni, Pest gyöngygyutak utca 6. sz. alá. Ajánljuk olvasóink jóakarataiba.

— **Külföldi megyéből** a felől értesítenek bennünket, hogy az Ellenőr által megindított s lapunk által is fölemlített hír, mely szerint a belügyminiszter a külföldi szervezési munkálatokat és választásokat megsemmisítette volna: eddig legalább alaptalan, miután még semmi nemű határozat sem közöltetett ez ügyben a nevezett megyével.

— **Udvarhelyszéknek,** írja az Udvarhely, folyó hó 17-én tartott képviselő bizottmányi gyűlése a törvényhatósági bizottság választás alá eső 90 tagjának megválasztását — mind a 34 választó-kerületre nézve — idei január 26-ra tűzte ki. A választók összes száma 11170-re megye A gyűlés folyama alatt Pálfi Dénes indítványozta, hogy a jövő országgyűlés elé kérvény küldessék a virilis szavazatok eltörlése végett. Az indítványt pártolá Ugron Tamás, ellenzé Nagy Lajos és Szentkirályi Árpád, Jenei Victor és Tibád Antal, mire az indítvánf nagy többséggel mellőztetett.

— **Szentkeresztbányán** (Lővéte mellett) f. é. jan. 12-ikén az a szerencsétlenség történt, hogy a vasbányában együtt dolgozó négy munkásra egy nagy kődarab leszakadt s közülök egy férfit és egy 18 éves nőt agyonütött, kik nagy részvét mellett temették el. (U.)

— **Udvarhelyszék** képviselő bizottmánya 1871. nov. 24-én tartott ülésében többek indítványa folytán elhatározta, hogy az udvarhelyszéki általános néptanító egylet nagy gyűlésein megjelenő néptanítók illető községek részéről fuvarral s a gyűlés tartamára egy-egy forint napidíjjal látandók el. (U.)

— **Pesten** a múlt decemberben 5416 kóreset fordult elő a kórházakban s köz költségén ápolat szegények közt.

— **A pesti izraelita nőegylet** álarcos bálja 3500 ft tiszta jövedelmet hajtott.

— **A Salmorsjáték** idei főnyereményét egy prágai szolgáló nyerte meg.

— **Albrecht** főherceg, közelebb felső olaszországi és délfraanciaországi utjára megy.

— **Strossmayer** püspök felgyógyulva érkezett Nápolyból Rómába, hol tiszteletére Sermonetta herceg e hó 14-én nagy díszebédet adott.

— **A görög királynénak** fia született.

— **Bécsben** Bouchanan angol követ e hó 25-től kezdve három napon át fogadja a szokásos tisztelőket.

— **Rómában** a követek csekélyszáma miatt az ülések elnapoltattak.

— **A pápa** közelebb igen tekintélyes egyénékből álló küldöttséget fogadott, kik a szent atya szomorú helyzete feletti élénk részvételük kifejezését adtak.

— **Grillparcer** a veterán német költő végrendeletének általános örökösévé Frölich Katharinát, a bécsi conservatorium egykori énektárnak nőjének nővérét nevezte ki.

— **Grillparcer** kiválóbb drámai művei „Szellemi gyöngyök” cím alatt kevéssel a nagy költő halála előtt igen díszes kiállításban jelentek meg.

— **Földrengés.** Leibachi hírek szerint ott közelebb kemény földingások történtek, melyek noha a földtalajában károkat nem okoztak, a falakat és ablakokat mégis keményen megrázkodtatták.

— **A m. tud. akadémia** első osztálya f. hó 23-án tartott ülésén Bálinth Gábor fiatal orientalista Astrachanból írt levele olvastott fel, melyben működéséről kulmach nyelvi kutatásait s az astrachani társadalmi viszonyokat s történetét adja elő. Ez ülésen Fogarasi János 5500 ft alapítványt tett nyelvtudományi célokra, melynek czélszerű hovafofordításáról az osztály gondoskodni fog.

— **Adományozások** A hivatalos lap mai számában olvassuk: Karácson Antal torontálmegyei földbirtokos az Ivándán nyitott községi iskola javára 1600 ölnyi háztelket adományozott, egy ideiglenesen iskolául berendezett helyiséget a szükséges felszerelési eszközökkel s a tanulók nagy részét tankönyvekkel látta el, és azonkívül Rónay János országgyűlési képviselővel közösen a közös birtokossági illetékből 2 holdnyi telket faiskolául adományozván, addig, míg az iskolaház felépülhet, közös m a j o r s á g i é p ü l e t b e n helyezték el az iskolát. — Gróf Csekonicus János torontálmegyei földbirtokos testvérel gróf Csekonicus Endre birtokossal közösen Pusztaszerház, Szigetmajor és Endremajor pusztákon községi iskolákat állítottak fel, a fölállított iskolákat nemcsak minden szükséges tanszerekkel ellátták, hanem a tanítónak igen tisztességes díjaztatása mellett minden tanköteles gyermeket a szükséges tankönyvekkel is megajándékoztak; ezek folytán a vallás- és közoktatásügyi miniszter nevezett uraknak a közoktatás javára tett eme nemes áldozatokért köszönetét nyilvánította.

— **A földmívelés-,** ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter a kolozs-monostori kir. gazdasági tanintézethez Tuba Lajos ideiglenes tanárt a vegytan rendes tanárává ki-nevezte.

— **A szebeni jogakadémia** hallgatói, egykori tanáruknak, a prágai egyetemhez kinevezett dr. Krainz Józsefnek diszalbumot ajándékoztak.

— **A sugárut kiépítésére** nézve bizonyos Rétey ur is tett ajánlatot a közmunkatanácsnak több tekintélyes bank nevében, s ajánlata módóztatának s a szükséges 1.000.000 biztosíték letételére 6 napi határidőt s a munici-

palis bank, Erlanger b. és magyar földhitelintézet által tett ajánlat tágyalását addig függőben tartatni kérvén. A közmunkatanács hírszerint Rétey urnak 3 napi határidőt engedélyezett.

— **Fábrí József,** örallya-boldogfalvi lelkész mély köszönetét nyilváníja általunk mindazok irányában, kik lapunk utján tűzkáranak enyhítésére segély adományaikkal járultak.

— **Betűszedő-gépet találtak fel!** Ily hír évenként legalább egyszer járja be a lapokat, a nélkül, hogy a találmánynak a gyakorlatban valami látatja lenne. A feltalálás színhelye majd Francia- majd Németország, a mint volt már Magyarország is. Most Oroszország a színhely. A találmány egy bizottság megvizsgálására bízott, mely oda nyilatkozott, hogy a kisebb gép egy óra alatt legalább háromszázezer betűt lesz képes kiszedni. Ilyen gép kiállítása ötezer rubelbe fog kerülni s 1000 betűnek kiszédése 5 kopeknél (egy rubel 100 kopekből áll) drágább nem leend.

— **Óriási ellenbeszéd.** Az ismeretes Tichborne pörben alperes ügyvédje Colledge T. ur védenéze mellett olyan hosszú ellenbeszédet tartott, hogy az a „Times” multheti folyamának hatvanhat lábnnyi területét foglalja el rövidített alakjában is. E monstruosus pörbeszéd január 15-én vette kezdetét s 5 álló nap tartott a nélkül mindazonáltal, hogy bevégeződött volna.

— **A berlini játékszínen** nagyszerű látványos színmű van előkészülete kitzve, melynek tárgya a legközelebbi eseményekből van véve s „Hazatérés” címet visel.

— **(B. G.) Színház.** Vizváriné utolsó előtti fellépéül a „pajkos diákok” került színre. Maga ez operette, talán a közönség kedvence lehet, azonban egy jó énekesnő bajosan tűntetheti ki magát e darab bármely szerepében. Az előadás szépen, minden akadály nélkül folyt odább, odább a nélkül, hogy akár egy, akár más tekintetben valami rendkívüliséget láttunk, avagy hallottunk volna. Vizváriné egy tűntető föl magát, mint a ki egy operetteben nem annyira az ének, mint a játék jószágára törekszik, nem egyszer amannak rovására, bár operetteben a játék gyöngességét rendesen az ének jószágához mérve elszoktuk engedni, — de nem viszont. Vizváriné kellemes megjelenése igen jó hatással volt a közönségre, azonban a mint énekelni kezdett, hangjának fátyolozottsága, némileg kellemetlen rekedtszerűsége, nem egy rosszaló megjegyzést hallatott imitt-amott; belevegyített egy egy hatásadász tremolót is, mely még kedvezőlenebb megjegyzésekre adhatott okot. A rekedtséget leszámítva nem mondhatunk őszinte bírálatot Vizvárinéről, mint énekesnőről, — a rekedtséget odaszámítva pedig, az őszinteség mellett épen kedvező kritikát kellene tollunk hegyére akasztani, vagy papírra tenni. Az első jelenetekben egy perccel mindig lejjebb énekel a orcheester zenéjénél, játéka azonban otthonos, könnyű volt, mintha e hiba teljességgel észrevétlen maradt volna előtte; a negleh-t. Az utolsó jelenetben, mint angolt játszó bursch, inkább játékaival, mint énekével hódíthat, játékát valóban dicsérettel emlíjük fel. Az előadás jó menetére Szilágyi és Daray Károlina befolytat. Daray K. mint matröz rokonszenves alak volt, minden jelenete az egyes egy, mint a társas énekekben igen szépen sikerültek. Gerecsné általánvéve jól énekel, azonban egyes jelenetekben, néha-néha kissé alább szállott hangjában, mintha az érzékenykedő jelenetekben azzal kellene hatást előidézni, hogy rosszul énekeljünk, bár a Gerecsné tegnapi énekét épen nem nevezhetjük rosznak. Kassay mint Geier kitűnően játszott; — énekeről hallgatunk. A „pajkos diákokat” egy másik operett, a „Matrözök a földüzeten” — előzte meg, melyben Szilágyi inkább énekeért, mint játékáért, és Darai K. dicsérettel említhetők.

— **Perl fogorvos,** ki már többször itt létről ismeretes, megérkezett, s itt mulatása alatt a t. cz. közönség szolgálatára áll. Lakása Nemz.-szálloda 6. sz.

— **Tauffer Ferenc,** a közönség előtt már több évek óta jó hírben álló első magkeskedőnk mai számunkhoz mellékel dús tartalmu és jutányos árjegyzékre figyelmeztetjük t. olvasóinkat, különösen mezei gazdáinkat.

— **A gyomorhajokban** orvosi tekintélyek által elismert hatásu előpataki hajtó pezsgő-porokról mai számunkban megjelent hirdetményt ajánljuk olvasóink figyelmébe.

KÖZGAZDASÁG.

Felhívás

a hazai közönséghez az 1873-iki világiállításban való részvételre.

A földmívelés- és kereskedelmi miniszterium már mult év october havában — az 1873 ik évben Bécsben tartandó kiállítás programjának közzététele alkalmával, — tartalmas szavakban hívta fel a hazai közönséget a kiállításban való minél terjedelmesebb és méltóbb részvételre.

A világiállítás ügynek Magyarországbán való szervezése és vezetésére kinevezett országos bizottmány az alólírt végrehajtó bizottságra ruházván a szükséges intézkedések megtételét, legelső teendőink egyikének tekintjük, hazánk mezőgazdait, iparosait és művészeit — szóval anyagi természetűnk és szellemi munkálkodásunk valamennyi tényezőit a magunk részéről is, egyelőre csak általánosságban, a legnyomatékosabban felhívni, hogy figyelemüket a szóban forgó kiállításra már jelenleg is irányozzák.

Magyarországnak a bécsi kiállításban való minél élénkebb részvételét egy helyesen értelmezett érdeke, mint a világ előtti tekintélyének fenntartása egyaránt követelik.

Midőn Magyarország az önálló európai államok közt helyet foglal, fel kell mutatnia, mire képes a munka és termelés terén, a melynek szorgalmas művelése nélkül napjainkban egy nemzet sem lehet nagygyá. Be kell bizonyítania, hogy a nemzeteknek a legnemeseb emberi czélok iránti békés versenyében nem marad hátra, és hogy — hol ez tán a viszonyok nyomása alatt megtörtént volna — erejének teljes megfeszítésével iparkodik a műveltség legmagasabb fokán álló nemzetek magaslatára emelkedni.

A két utolsó évtized folyamában a nyugot-európai nemzetek ipari jelentősége által előidézett világiállítások nagyrészen kiindulási pontjai és indokai voltak azon nagyszerű lendületnek, mely az újabb időben majdnem valamennyi nemzetenél az ipar emelkedésében, a termelés és gazdagodás növekedésében észlelhető volt.

Minden nemzet megismerte erejét és gyengéit a különböző termelési ágakban, diadalokat aratott, új piacokat hódított, de egy szersmind okulást is merített és ösztönzést talált kitaró erőyes munkálkodásra.

Mindezen kiállítások azonban, valamint székhelyökre nézve hazánktól igen távol estek, úgy szervezetökben is sokkal inkább eltértek hazai viszonyainktól, semhogy azokon Magyarország összes termelési tevékenységének teljes képét feltárhatta volna.

Pedig ily általános időnkénti áttekintés szükséges arra, hogy az egyes iparosok és egyéb termelők kellőleg tájékozhatassá magukat; mert enélkül hiányzik a tiszta és kétségbe vonhatlan megismerés az iránt, hogy mi-ben vagyunk leginkább hátra, hol és mi módon kell a létező hiányokat helyrehoznunk. De a külföld is sok részben téves nézetekkel és hiányos ismeretekkel bír még Magyarország állapotáról, hazai termelőkünk nemeiről, minőségéről és mennyiségéről.

Minderre az összes eddigi világiállításoknál sokkal kedvezőbb alkalmat nyújt a bécsi világiállítás, melyre lajtántuli szomszédaink minket a többi művelt államokkal együtt meghívtak.

Vajha ez alkalomtól egyetlen egy oly hazai tényező se tagadná meg részvételét, a ki magát az emberi munkásság bármely terén a jelesebbek közé számíthatja. Mert a mezőgazda, az erdész és bányász, kik földünk gazdag kincseit kiaknazzák, a kézműves és gyáros, kik azokat ezernyi módon átalakítják és értékükben növelik, a művész, a ki az anyagnak eszményi alakot ad és ez által a nemzet szellemi tőkét gyarapítja; mindezek egyaránt hivatják bizonyosságot tenni azon tevékenységéről, melyből hazánk anyagi és szellemi fölvirágzásának kell majd kifejlődnie.

A kiállításra s az abban való részételre vonatkozó összes hirdetések és egyéb közlemények az alólírt végrehajtó bizottság által fog-nak annak idejében köztudomásra hozatni.

Kelt a jan. hó 17-én tartott ülésben.

Az országos m. világiállítási bizottmány végrehajtó bizottsága nevében: Steinaecker Ödön, Korizmics László, titkár. elnök.

A gy.-fejérvári piac árai január 20. 1 ausztr. mérő Búza 5 ft 90 kr., elegybúza 4 ft 80 k. rozs 3 ft 65 kr. kukorica — ft — kr. Zab 2 ft 15 kr. pityóka 2 ft — kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy icze disznózsir 60 kr. Egy kupa borsó 30 kr., lenese, iczéje 26kr. paszuly, iczéje 14kr. Egy mázsa kenyérliszt — ft. Egy font marhahus 20. Egy mázsa széna 1 ft 90 kr. Egy 81 tűzifaj kemény 9 ft — kr. Mezei napi munkabér — kr.

Távíratí tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Jan. 25-én 5%. Metalliques 100 fr 62.80. Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 ft. 62.70. 1860. Kölcsön 107. Bankrészevény 854. Hitelintézeti részvények 347. ft. 347.80. London 11 ft. st. 115.20. f. 20 kr. Ezüst 114.84. Cs. kir. arany 5.44 Napoleonor 9.16. 1/10. Urbéri kötvények: Magyarországi 80.25. Temesi 78. —. Erdélyi 735. Horváthországi 78.50.

Felölös szerkesztő Szász Béla.

HIVATALOS.

Sz. 2. 1872
elnöki -hoz.

45

1-3

Pályázati hirdetmény.

A nagyméltóságú Igazságügyminiszteriumnak 1871 december 14-én 10260 I. M. E. szám alatt kelt rendeletével ezen királyi törvényszékhez rendszeresített joggyakornoki állomásra, melylyel évi 300 frt. ösztöndíj van ösztöndíj, pályázat hirdetik.

Beadandó pályaművekben a jogvégzettség, államvizsga, illetve államvizsgák letétele és életkor szabálya szerinti hiteles okmányokkal kimutatandó; s e módon felszerelt pályaművek, azok által, kik alkalmazásban állanak batóságuk útján, mások által közvetlenül ezen kir. törvényszék elnökénél jelen hirdetménynek a hirdlapokban először történt megjelölésétől számított **14 nap alatt** lesznek benyújtandók.

Gyergyó-Szent Miklós, 1872, január 22.

SÁNDOR ISTVÁN, kir. tör. elnök.

Sz. 1476. 871

(399)

3-3

Pályázat.

A Rudolf-féle évi 75 frt. ösztöndíj, arra minősített pályázók hiányában a f. hó 7-én tartott közgyűlésben senkinek sem adhatván, ennek következtében 1872-ik **april. 30-ki zárnappal új pályázat** hirdetik.

Pályázhat minden örmény születésű, jó erkölcsű, jeles igyekezetű, s 1-ik gymnasialisnál magasabb osztályban levő oly ifjú, ki a fennebbi tulajdonokon kívül a felől is igazolja magát, hogy tanpályáját ezen segély nélkül tovább nem folytathatja; — mind az által az egyformán minősítettek közül a felsőbb osztálybelinek adatik előny.

A pályázati kérvények a fennirt napig, s említett körülményekről szóló bizonyítványokkal ellátva, ide lesznek beadandók. —

Szamosújvár sz. kir. városa tanácsától, october 25-én, 1871. —

NEM HIVATALOS.

Az előpataki hajtó pezsgő-porok

magukban foglalják a híres előpataki gyógyforrások oldó vegyalkat részeit és ezen ásványvizek gyógyhatását fokozott mértékben bírják.

Különösen kitűnő hatása van e porok használatának a gyomorhurutban, csömörben, gyomorgöngyösekben, étvágytalanságban, gyomorpuffadásban, emésztési gyengeségben, zsákban (túlcsordult gyomor), vagy is az úgynevezett mellégésben, továbbá máj- és lépbetegségekben, az oyo rendellenes el- és kiválasztásában, epedugulás-sűrűség és epekövek ellen és az ezen állapotokból származó makacs sárgaságban, úgy nemkülönben a test akármely szervének elnyálkásodásában, nehéz-lelékezés és szívdobogásban; a belek zsongtalanságban (erőtlenység), a székében, altesti vérpangásban, kezdődő vízkórban, különösen pedig az aranyérben, a vese húgyhólyag és húgycső hurutjaiban, vese- és húgykövek képződésében, az anyaméh idült takarójában és daganatában, fehérfolyásban, méhvezérekre hajlamban, szédülésben, fő- és mellhezi vértörődásban, makacs csuklásban, rásztkórban és méhszenyben (hypochondria és hysteria).

E porok nélkülözhetetlen teszik az ingerlő hatású drasztikus hashajtó szereket. Hatásuk biztos, szelíd és fájdalommentes, mivel alkátrészei gyengén oldó, hűsítő és csilapító természetűek; ugyanazért huzamosabb időig is vesztély nélkül használhatók, — miről a bel- és külföld több orvosi és tudományos tekintélyei és számos betegek elismerő nyilatkozatokat küldöttek be.

Ara egy 12 adagot tartalmazó doboznak használati utasítással 1 frt. o. é.

Kaphatók e porok minden jelesb gyógyszerertárban és minden jelentékenyebb ásvány- és fűszerkereskedésben.

Főraktár és szétküldési iroda Brassóban Száva Gerőnek a „koronához” címzett gyógyszerertárban.

Javitott VIDACS Ekék

Erdélyország gazdasági viszonyaihoz alkalmazva kaphatók:

Jankó Vincze gépgyárában
Kolozsvártt.

Nagyobb eke ára	18 forint.
Kisebbs eke ára	17 „
Eketaliga ára	10 „

Továbbá készen kaphatók:

Szóró és tisztító rosták 65 forintért.

Törökbuza fejtők 45 és 65 „

Megrendelések elfogadtatnak egyéb gazdasági gépekre is.

Ugyanott azonnal **bébe adható egy kisebbféle esélőgép**, 3 hónapra 120 forintért.

!!! Fausztatási vállalat !!!

Gr. Andrassy Gyula, b. Wesselényi József,
s több más birtokos u. n.

hesdái osztatlan közös és mintegy 20.000 holdnyi terjedelmű
havasaikban

a Jára vizére Jára mezőváros határáig kiterjedőleg,
a földmívelés- ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumtól

**30 évre fausztatási engedélyt
nyervén;**

nevezett birtokosság az engedélyt egyelőre

12 évre vállalkozókra kész átruházni.

Vállalkozási ajánlatok még e tél folytán **február 25-ig** beküldhetők gr. Bély Ferenc birtokossági elnökhöz Báldra, vagy Ürmösi Sámuelhez mint gr. Andrassy Gyula megbízottjához Kolozsvárra, esetleg alólírt birtokossági jegyzőhöz, hol a további adatok felől is részletebben tájékozódhatni.

Megjegyzendő, hogy a Jára vizének kevés költségbe kerülő kitakarítása folytán, nemcsak **tűzifa**, hanem **deszka** és más **épületfa** tutajon való szállítása is létrehozható.

Vállalkozási ajánlatok ez iránt is a kejelölt ideig elfogadtatnak.

Kolozsvártt. jan. 17-én, 1872.

TOMPA KÁROLY,

a birtokossági gyűlés jegyzője.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

Melléklet: TAUFER FERENCZ gazdasági-vetemény és virágmagvak árjegyzéke.

(40) A kolozsvári takarékpénztári részvénytársulat III-dik évi
rendes közgyűlése
folyó 1872-dik évi február-hó 22-kén délután 3 órakor tartatik
a városi községteremben.

Tárgyai:

1. Az igazgató választmány jelentése az 1871. évi tüzletről.
2. Nyolcz választmányi tag kisorsolása és újak választása [alapsz. 29. §].
3. A választmány intézkedéseinek tárgyalása.
4. Az 1871. évi számadások és mérleg megvizsgálására kiküldött bizottmányok jelentései s ezek nyomán az 1871. évi számadás és mérleg megvizsgálása.
5. Az alapszabályok 23. §-ának d) és e) pontjai által rendelt mérleg és számadás vizsgálo bizottmányok megválasztása.
6. A lefolyt évi tisztajövedelemről intézkedés és az osztalék megállítása.

A t. cz. részvényesek e **közgyűlésre** azon értesítéssel hivatnak meg, hogy a szavazási jog akár személyesen, akár felhatalmazott által gyakorolható, — de a meghatalmazottnak is részvényesnek kell lenni [alapsz. 21. §].

A közgyűlésben résztvenni szándékozók felhivatnak, hogy részvényeiket f. évi **február-hó 19-én és 20-án d. e. 9 óráig 12 óráig** és a gyűlés előtt való nap **esti 6 óráig** a gyűlés tartamára az intézet helyiségében letenni sziveskedjenek, hol a felhatalmazási és jogosultsági okiratok megvizsgálására kiküldött bizottmány a megjelenési jegyeket kiszolgáltatja [alapsz. 19-20. §§].

Kolozsvártt, 1872. Január-hó 24-én.

Az igazgató választmány.

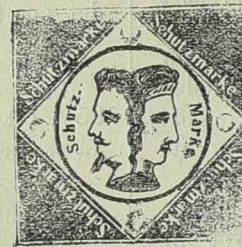
(350) (9-20)
Az emberi nem százezrei köszönhetik szép hajukat
az egyes-egyedül létező
legjobb és legbiztosabb
hajnövesztőszer-nek.

Nincs már jobb valami

a haj

előmozdítására.

mint a világ minden részében oly ismeretes s híressé lett, az orvosi kar által megvizsgált, a legfinnyesebb és legesodálatosabb sikerrel koronázott, és **ó cs. kir. apostoli Felsége I. Ferencz József** Magyarország és Csehország királya s au z-

növesésének

és fentartására,

triali császár stb. által 1865. évi nov. 18-kán **15.810-1892.** sz. a az összes ausztriai birodalomra s az összes magyar koronaországokra nézve császári királyi kizárólagos szabaddal kitüntetett.

Reseda-göndörítő-hajkenőcs

melynek szabályszerű használatánál a fejtető legkopaszabb helyei is teljhajzatuakká lesznek, a szürke s vörös hajzat sötétszínűvé válik, csodálatos módon erősíti a hajtalajt, mindennemű korpa képzést pár nap alatt tökéletesen eltávolított, a haj kihullását rövid idő alatt tökéletesen és mindenkorra megátalja, s a hajnak természetes fényt ad, és **hullámszerűvé**

képezi és a legkésőbb korig megőrzi az öszüléstől. Rendkívül kellemes illata és pompás kiállítása. Altal azonkívül még földiszt is képezi a legfinomabb pipere asztalnak is.

Egy tégely ára használati utasítással (hét nyelven) 1 frt 50 kr, postán küldve 1 frt 60 kr.

Ismét-eladók illő elengedésben részesülnek.

Gyár és főközponti szállítási raktár nagyban és kicsiben

POLT KÁROLY

illatszerez és több cs. k. szab. tulajdonosnál

Bécsben, József város, piaristautca, 14 szám saját házában.

a hova minden írásbeli megrendelés intézendő, melyek a pénz előleges beküldése vagy postai utánvét mellett a leggyorsabban teljesítettnek.

Főraktár: **Kolozsvártt: Wolff János** gyógyszerertárban és Csapó Sándor nagy Bazárjában, és Schiesz Károly gyógyszerész-nél Balázsfalván.

NB. Valamint minden kitűnő gyártmánynál, úgy már ennél is utánzások és hamisítások kísértetnek meg, s ez okból kéretik mindenki, hogy vásárlás végett egyedül a fentebbi raktárhoz forduljon s Polt Károly bécsi rezeda-göndörítő-kenőcsét világosan megismerje, figyeli a fentebbi védjegyre.

Köhhurut (szamarhurut) és fojtóköh-betegeknek.

Biztos segély szamarhurut és fojtóköh ellen gyermekeknek, valamint torokgyík-, torok- és tüdőbetegek számára.

Balzsamos növényi és ásványos

Inhalatio-készülékek

beteges lélegzési szervek ellen Krltscharch Friggyestől, gyógyszer. Bécs-Ujhelyon.

Észszerű gyógyítás gyógyszeres beszívás által szamarhurut és fojtóköh esetében gyermekeknek, valamint torokgyík, torok- és tüdőbajokban.

Készülék im fajlagos hatását számos kísérlet után a cs. kir. közpórházban Bécsben, valamint bel- és külföldi orvosi tekintélyek elismerték és beküldött bizonyítványokkal tanusították.

Árak: 1 Inhalatio-készülék	3 frt — kr.
Balzsamos-növényi készülékek) hússzori	— „ 90 kr.
Ásványos) beszívásra	— „ 90 kr.
Röpirat	— „ 30 kr.

Részleteket a beszívás eszészzerű használatáról dr. Czuberka C. röpirata tartalmaz, jelenleg másod-orvos a bécsi cs. kir. közpórházban.

Kapható Kolozsvártt: **Wolff J.** Brassóban: Jekelius. Pesten: Török J. Pozsonyban: Heinrici F. urak gyógyszerertárban.

Dombóvár, ápril 4-kén, 1871.

Tekintetes ur!

Ámbár önnek inhalatio-készülék használatát több mint 12 éves feladases hajomban csak most kezdem használni, e készülék csodás gyógyerejét még is akkora mérvben érzem, hogy indíttatva vagyok önnek köszönetet mondani.

E mellett minden hasonló és egyéb bajban szenvedőknek ajánlom e készülék használatát, s meg vagyok bízva felkérni Ont, hogy ismét két készüléket, két balzsamos és két ásványi készletet röpirattal együtt hozzám küldeni sziveskedjék.

Ennek elvárásában ajánlom magam tisztelettel.

ELSZASZÁR ENDRE, Dombóvárott.

(44) (1-2)

Alólírt ezennel köztudo : ássá teszem, hogy a „**Székely-Udvarhely**” több évek óta folytatott **fiók könyv- és díszáru kereskedésemet** kelően berendezve **eladni** szándékozom.

Feltételek iránt értekező leveleket közvetlen czímem alatt kérek.

M.-Vásárhelyt, 1872, január havában

tisztetéttel:

őzv. **WITTICH JÓZSEF**né.

(23) (4-*)

A szentlászlói uradalmi erdőigazgatóságnál több ezer darab 20 — 30 hüvelyknyi **épületnek való tölgy szálfá, és tizezer öl tűzifa**, nagyobb mennyiségben, mint szintén szálanként és ölenként is eladó. Értekezhetni ott helytt az igazgatósággal.